

Preventivní program školy

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Školní program proti šikanování

Minimální preventivní program

Protidrogový program

**Vymezení rozsahu činností pedagogických
pracovníků, kteří jsou součástí ŠPP a poskytují
poradenské služby**

platný pro školní rok 2022/2023

Preventivní program školy

Vychází ze ŠVP

Platnost od 1.9.2022

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Jméno ŠMP: **Mgr. Dita Kosičková**

IČ organizace: **25571338**

Název organizace: **Soukromé gymnázium AD FONTES, o.p.s.**

Ředitelka (statutární zástupce): **Mgr. Milada Papoušková**

Adresa školy: **Fibichova 18, 586 01 Jihlava**

Zřizovatel: **AD FONTES RERUM, s.r.o.**

Obor: **79-41-K/81 Gymnázium**

Tabulka - počet tříd a žáků vaší školy v jednotlivých ročnících šk. r. 2020/2021

Třídy	PRIMA	SEKUNDA	TERCIE	KVARTA	KVINTA	SEXTA	SEPTIMA	OKTÁVA
Tř. učitel	Mgr. Zdeňka Kovaříková	Mgr. Markéta Jonová	Mgr. Martina Marková	Mgr. Jaroslava Pechová	Mgr. Radka Průchová	Mgr. Dita Kosičková	Mgr. Eva Milichovská	Mgr. Zdeňka Matýšková
Počet žáků	22	20	22	26	29	27	29	25

Úvod

Preventivní program školy je dlouhodobý dokument. Je součástí školního vzdělávacího programu, který vychází z rámcového vzdělávacího programu pro ZŠ a víceletá gymnázia a pro gymnázia.

Úlohou primární prevence rizikového chování je předcházet rizikům a vlivům narušujícím zdravý osobnostní a sociální vývoj dětí a mládeže. Účinná prevence musí ovlivnit chování ve smyslu podpory zdraví. Oddaluje, brání nebo snižuje výskyt rizikových forem chování. Efektivní prevence by měla zvyšovat schopnost žáků činit informovaná a zodpovědná rozhodnutí. Má mít dlouhotrvající výsledky.

Preventivní program je vodítkem pro žáky a pedagogické pracovníky školy a ve svém důsledku by měl vést k pozitivní změně klimatu školy s minimem kázeňských problémů a rizikového chování ve škole i mimo školu. Podílí se na něm všichni pedagogičtí pracovníci na podkladě svých povinností vycházejících ze školského zákona. Základním předpokladem k maximální účinnosti prevence je aktivní zapojení všech zúčastněných včetně oslovení rodičovské veřejnosti.

Analýza současné situace

Celková kapacita školy je 200 žáků, k 1. 9. 2022 je stav 200 žáků. Školu navštěvují žáci z Jihlavy a okolí.

Škola má 16 pedagogických pracovníků, z toho je jeden výchovný poradce. V případě potřeby škola spolupracuje se ŠPZ. Žádný ze žáků dosud nepotřeboval asistenta. Škola spolupracuje s rodiči, Záchraným systémem Kraje Vysočina, Městskou policií Jihlava a Policií ČR.

Úkoly školního metodika prevence na šk. rok 2022/2023

(Mgr. Dita Kosičková)

- Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy
- Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci, záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálním zneužívání, zneužívání sektami, kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně-patologických jevů (dále jen SPJ)
- Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence SPJ
- Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence SPJ
- Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků-cizinců, prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasizmu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti.
- Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence SPJ, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti, které působí v oblasti prevence SPJ
- Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností
- Další vzdělávání školního metodika prevence – účast na vzdělávacích akcích (preferenčně seminářů s akreditací MŠMT)
- Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence SPJ (orgány státní správy a samosprávy, SVP, poradny, zdravotnická zařízení Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci)
- Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy SP chování, poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli)
- Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje SPJ u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj SPJ ve škole
- Školní metodik prevence používá několik výzkumných metod – rozhovor, dotazník, anketu, slohové práce, schránku důvěry

**Soukromé gymnázium AD FONTES, o.p.s., Jihlava, Fibichova 18
na školní rok 2022/23**

V Jihlavě dne 2. 9. 2022

P o v ě ř e n í

Pověřuji paní Mgr. Dita Kosičková
funkcí **školního metodika prevence**

Náplň práce:

1. spolupracovat s třídními učiteli, ostatními učiteli, výchovnými pracovníky a rodiči při sledování vývojových a individuálních potřeb žáků školy
2. včasné odhalování vývojových poruch s důrazem na problematiku šikany a včasné odhalování vývojových poruch s důrazem na problematiku kouření, alkoholu, drog (včetně virtuálních - počítače, televize, video), kriminality a delikvence.
3. účast na besedách, školeních a akcích pořádaných k dané problematice
4. realizovat besedy se studenty a učiteli (podle nabízených akcí)
5. spolupracovat s ostatními subjekty a organizacemi (např. PPP, policie)

**OPATŘENÍ K METODICKÉMU POKYNU MINISTRA
ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY K PREVENCI
SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ U DĚTÍ A MLÁDEŽE
(Č.J. 14514/2000 - 51 S ÚČINNOSTÍ OD 1. 1. 2001)**

**Soukromého gymnázia AD FONTES, o.p.s., Jihlava, Fibichova 18
na školní rok 2022/2023**

A) ORGANIZACE ŽIVOTA ŠKOLY

1) Sledování vývojových a individuálních potřeb žáků školy a včasné odhalování vývojových poruch

termín: průběžně

zodpovídá: TU, VP, ostatní vyučující

- úkoly výchovného poradce

- ve spolupráci s třídními učiteli, ostatními učiteli, výchovnými pracovníky, rodiči a pedagogicko-psychologickou poradnou sledovat vývojové a individuální potřeby žáků školy a včasné odhalovat vývojové poruchy a případné projevy začínající závislosti.

termín: průběžně

- úkoly školního metodika prevence a protidrogového koordinátora (Mgr. D. Kosičková)

- ve spolupráci s třídními učiteli, ostatními učiteli, výchovnými pracovníky a rodiči sledovat vývojové a individuální potřeby žáků školy a včasné odhalovat vývojové poruchy s důrazem na problematiku kouření, alkoholu, drog (včetně virtuálních - počítače, televize, video), kriminality a delikvence.

termín: průběžně (besedy s městskou policií - prosinec, leden, práce policie, kriminalita atd.)

- úkoly třídních učitelů

- spolupracovat s výchovným poradcem, protidrogovým koordinátorem, ostatními učiteli, výchovnými pracovníky a rodiči při sledování vývojových a individuálních potřeb žáků školy při včasné odhalování vývojových poruch, záškoláctví a šikanování.

termín: průběžně

- spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou

- vyšetření žáků
- rady učitelům při práci s žáky

termín: průběžně

zodpovídá: VP, ostatní vyučující

2) Analýza a úprava režimu školy

- vnitřní režim školy (včetně rozvrhů) posuzovat a vytvářet zejména z hlediska zdravotních a bezpečnostních potřeb žáků

termín: od 1. 9. 2022

zodpovídá: Mgr. V. Prošek

- do školního řádu zahrnout opatření k ochraně zdraví žáků a k ochraně vůči zneužívání návykových látek

termín: od 1. 9. 2022

zodpovídá: Mgr. Milada Papoušková

- ve výuce informatiky diskutovat s žáky o závislosti na virtuálních drogách (televize, počítače,

video) a o patologickém hráčství

termín: od 1. 9. 2022

zodpovídá: Mgr. M. Zobač

- ve výuce OV a ZSV věnovat dostatek času problematice právní výchovy, kriminality, záškoláctví, xenofobie a rasismu

termín: od 1. 9. 2022

zodpovídá: Mgr. V. Prošek, Mgr. J. Pechová, Mgr. Zobač

3) Program péče o rizikové žáky

- třídní učitel ve spolupráci s výchovným poradcem a případně s protidrogovým koordinátorem vždy při zjištění problému

termín: průběžně **zodpovídá:** TU, VP, ostatní vyučující

- pomoc sociálně problémovým žákům
(individuální pohovory, spolupráce s rodiči, ped.-psych. poradnou, odborem soc. věcí OÚ, ředitelem školy, rodičovské schůzky, informační odpoledne)

termín: průběžně **zodpovídá:** TU, VP, ostatní vyučující

- způsoby řešení aktuálních problémů žáků, individuální působení, pohovor, sledování problémových žáků, spolupráce s rodinou

termín: průběžně **zodpovídá:** TU, VP, ostatní vyučující

TU, VP, PK (individuální pohovory, spolupráce s rodiči, pedagogicko-psycholog. poradnou, odborem soc. věcí OÚ, ředitelem školy)

4) Optimalizace vztahů mezi žáky a učiteli, výchovnými pracovníky, vytváření podmínek

pro příznivé pracovní klima a zdravý pracovní režim žáků a učitelů.

- v přístupu k žákovi se řídit lidskostí, zásadami Listiny lidských práv a svobod, optimismem, neponižovat žáky, fyzicky netrestat, snažit se i u problémových žáků hledat i jejich kladné stránky a ty rozvíjet

termín: průběžně **zodpovídá:** všichni pedagog. pracovníci

5) Nabídka aktivit ve volném čase dětí

- podle aktuální nabídky:

soutěže TV, VV, Ma, literární, jazykové
návštěva divadla, kina, školní výlety

termín: průběžně **zodpovídá:** Pravlovská, Průchová, Pechová,
Marková, Prošek, Kosičková, Matýšková, Jonová
Milichovská, Zobač, Kovaříková

- sportovní utkání v rámci akce - boj proti drogám

termín: květen 2023 **zodpovídá:** učitelé TV

B) VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKU

(zdravý životní styl)

- konkretizovat začlenění problematiky drog, virtuální závislosti, kriminality, záškoláctví, šikanování, vandalismu, xenofobie, rasismu a intolerance do jednotlivých předmětů (D, OV, ZSV, Z, Bi, CH, Inf., ČJ, AJ, NJ, FJ). Při zařazování brát ohled na věk žáků a rozpis podle věkových kategorií.

termín: září 2022, dále dle témat v ŠVP **zodpovídá:** všichni učitelé

- informace o možnosti poradenské péče - kam se obrátit (linka důvěry, poradenská zařízení)
- nástěnka školy, třídnické hodiny, ZSV, OV

termín: září 2022, dle potřeby **zodpovídá:** TU, učitel ZSV, OV

C) VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

- podle nabídek vzdělávacích agentur pro pedagogy

D) SPOLUPRÁCE S RODIČI

Informační systém

- informace rodičů o aktivitách školy

termín: listopad 2022, leden, duben, červen 2023 **zodpovídá:** ředitel školy

- systém vzájemné výměny informací o problémech žáků - diskrétnost problémů, budování vzájemné důvěry, společné hledání účinných opatření

informační dny, rodičovské schůzky dle plánu školy

- spolupráce při realizaci aktivit ovlivňujících zdraví žáků a jejich postoje ke zdravému životnímu stylu

- osvěta a podmínky pro řešení obecných a individuálních problémů

- posilování vzájemné důvěry

- informace o možnostech poradenské péče

termín: průběžně **zodpovídá:** TU, VP

E) VYHODNOCENÍ ÚČINNOSTI MINIMÁLNÍHO PROTIDROGOVÉHO PROGRAMU

termín: pololetní a závěrečná pedagogická rada

zodpovídá: ředitel školy
zástupce ředitele

PROTIDROGOVÁ VÝCHOVA

trvale dlouhodobé úkoly

- zdůrazňovat hodnotu zdraví

termín: průběžně

zodpovídá: TU

- posilovat citovou vazbu dítěte na rodinu, přiměřená odpovědnost za úkoly v domácnosti (žáci nižšího gymnázia)

termín: průběžně

zodpovídá: TU ve spolupráci s rodiči

- vést žáky k tomu, aby se nepřizpůsobovali nevhodnému okolí

termín: průběžně

zodpovídá: TU

- učit žáky vážit si sama sebe

termín: průběžně

zodpovídá: TU, ostatní vyučující

- rozlišovat mezi přátelstvím (úcta k druhému) a bezohlednými vztahy (zneužití druhého)

termín: průběžně

zodpovídá: TU

- posilovat zdravé sebevědomí žáků (pochválit za snahu i za malé úspěchy)

termín: průběžně

zodpovídá: TU, ostatní vyučující

- pomáhat žákům klást si rozumné cíle

termín: průběžně

zodpovídá: TU, ostatní vyučující

PRIMA, SEKUNDA, TERCIE

- působení zaměřit zvláště na rodinu (zdravá životospráva, kladné podněty)

termín: září 2022

zodpovídá: TU

leden, červen 2023

- vést žáky k samostatnosti, pěstování silné vůle, zdrženlivosti

termín: průběžně

zodpovídá: TU

- vychovávat k sebeovládání a sebekontrolě, poukázat na nebezpečí požívání drog, alkoholu, kouření

termín: říjen 2022

zodpovídá: TU

leden, květen 2023

- probrat se žáky správnou životosprávu

termín: září 2022, březen 2023

zodpovídá: TU

- pohovořit s rodiči o využití volného času žáků

termín: na tř. schůzkách

zodpovídá: TU

- nenásilně zařazovat protidrogovou výchovu do vyučovacích hodin Bi, OV

termín: průběžně

zodpovídá: Marková, Prošek, Pechová, Zobač

- učit žáky využívat volný čas (sport, kulturní život)

termín: průběžně

zodpovídá: TU

- využívat propagačních materiálů

termín: průběžně

zodpovídá: TU

- podněcovat tělovýchovné aktivity, vést rodiče ke kontrole volného času svých dětí

termín: třídní schůzky

zodpovídá: TU

informační odpoledne

KVARTA

- volný čas, režim dne, nebezpečí kouření, alkoholu a drog, co tyto látky způsobují

termín: průběžně

zodpovídá: TU, OV, ostatní vyučující

KVINTA

- drogy, jejich nebezpečí, rozdělení a vlastnosti jednotlivých drog

termín: průběžně

zodpovídá: TU, ZSV, ostatní vyučující

SEXTA, SEPTIMA, OKTÁVA

- škodlivost drogy, kouření, alkoholu, jak se bránit, odmítat, statistiky

termín: průběžně

zodpovídá: TU, ZSV, Bi, ostatní vyučující

Při výuce budou využívány dostupné filmy, knihy a materiály.

TU, VP, PK (individuální pohovory, spolupráce s rodiči, pedagog-psych. poradnou, odborem soc. věcí OÚ, ředitelem školy)

4) Optimalizace vztahů mezi žáky a učiteli, výchovnými pracovníky, vytváření podmínek

pro příznivé pracovní klima a zdravý pracovní režim žáků a učitelů.

- v přístupu k žákovi se řídit lidskostí, zásadami Listiny lidských práv a svobod, optimismem, neponižovat žáky, fyzicky netrestat, snažit se i u problémových žáků hledat i jejich kladné stránky a ty rozvíjet

termín: průběžně

zodpovídá: všichni pedagog. pracovníci

5) Nabídka aktivit ve volném čase dětí

- podle aktuální nabídky:

soutěže TV, VV, Ma, literární, jazykové

návštěva divadla, kina, školní výlety

termín: průběžně

zodpovídá: Pravlovská, Průchová, Pechová,

Marková, Prošek, Kosičková, Matýšková, Jonová

Milichovská, Zobač, Kovaříková

- sportovní utkání v rámci akce - boj proti drogám

termín: květen 2023

zodpovídá: učitelé TV

B) VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKU

(zdravý životní styl)

- konkretizovat začlenění do jednotlivých předmětů, upřesnit mezipředmětové vztahy. Při zařazování brát ohled na věk žáků a rozpis podle věkových kategorií

termín: září 2022

zodpovídá: všichni učitelé

- informace o možnosti poradenské péče - kam se obrátit (linka důvěry, poradenská zařízení)

- nástěnka školy, třídnické hodiny, ZSV, OV

termín: září 2022

zodpovídá: TU, učitel ZSV, OV

C) VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

- podle nabídky vzdělávacích agentur pro pedagogické pracovníky

D) SPOLUPRÁCE S RODIČI

Informační systém

Informace rodičů o aktivitách školy

termín: listopad 2022, leden,

zodpovídá: ředitel školy

duben, červen 2023

- systém vzájemné výměny informací o problémech žáků - diskrétnost problémů, budování vzájemné důvěry, společné hledání účinných opatření

- spolupráce při realizaci aktivit ovlivňujících zdraví žáků a jejich postoje ke zdravému životnímu stylu

- osvěta a podmínky pro řešení obecných a individuálních problémů

- posilování vzájemné důvěry

- informace o možnostech poradenské péče

termín: průběžně

zodpovídá: TU, VP

Zapojení primární prevence rizikového chování do výuky

Rizikové chování	Vyučovací předmět	Tematický okruh	Počet hodin, časová dotace	Specifické poznámky
Agrese	OV, ZSV	Problémy soudobé společnosti, politologie	průběžně	-
Šikana	OV, ZSV	Problémy soudobé společnosti, právo	průběžně	-
Záškoláctví	OV, ZSV	Problémy soudobé společnosti, právo životní styl	průběžně	-
Závislostní chování	OV, ZSV, Bi	Sociologie, psychologie	OV (1), ZSV (2), Bi (1)	-
Poruchy příjmu potravy	OV, ZSV, Bi, VZ	Zásady zdravé výživy, životní styl	OV (2), VZ (4), Bi (1), ZSV (1)	-
Intolerance, antisemitismus, extremismus	OV, ZSV, D, Čj	Dějiny 20. století, literatura 20. stol, politologie, právo	ZSV (2), D (1), OV (1), ČJ ()	-
Násilí	OV, ZSV, D,	Dějiny 20. století, politologie, právo	ZSV (2), D (3)	-

Pravidelné aktivity specifické primární prevence rizikového chování ve škole

Název programu	Beseda s policií, Integrovaný záchranný systém
Úroveň programu PPRCH	Preventivní
Typ RCH, na která je program zaměřen	Kriminalita, dopravní problematika, živelné pohromy, první pomoc
Realizátor, kontakt	Městská policie (p. Barák 608910811), Integrovaný záchranný systém (p. Veselý 732122854)
Forma programu	Teoretická a praktická činnost
Cílová skupina	Studenti NG a VG
Finanční zabezpečení aktivity	–

Spolupráce s rodiči

Jednotliví třídní učitelé jsou v kontaktu s rodiči. Oboustrannou činností posilují preventivní působení na žáky.

Spolupráce s organizacemi a institucemi

Škola spolupracuje:

- s Policií ČR
- s Městskou policií v Jihlavě
- s Integrovaným záchranným systémem
- se Soudy ČR
- s odborníky

Závěr

Školní strategie prevence rizikového chování je součástí Školního vzdělávacího programu Soukromého gymnázia AD FONTES, o.p.s., který vychází z rámcového vzdělávacího programu pro ZŠ a víceletá gymnázia a gymnázia. Účastní se ho všichni zaměstnanci školy (pedagogičtí i nepedagogičtí pracovníci), žáci, rodiče a externí odborníci.

V rámci školní strategie prevence rizikového chování je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence rizikového chování a výcvik v sociálních dovednostech, preferovat přístupy zaměřené do oblasti zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Naše preventivní aktivity na sebe navazují, jsou kontinuální a komplexní, preferujeme interaktivní programy v menších skupinách jednotlivých tříd. Program bere zřetel na věk a osobní charakteristiky jedinců a na vytváření dobrého klimatu v každé třídě, a tím i celé škole.

Preventivní program a jím nastavené aktivity budou mít smysl jedině tehdy, když všichni zúčastnění budou vidět smysluplnost svého konání. A o to se naše škola intenzivně snaží.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Je přílohou ŠVP Soukromého gymnázia AD FONTES, o.p.s. na období 2022 - 2023

Platnost od 1. 9. 2022

Strategie předcházení školní neúspěšnosti na Soukromém gymnáziu AD FONTES, o.p.s. vychází z novelizované vyhlášky č. 27/2016 sb.

S žáky ohroženými školní neúspěšností pracuje v rámci Školního poradenského pracoviště:

výchovný poradce

třídní učitel

vedení školy

Ve spolupráci s třídními učiteli a vyučujícími doporučí výchovný poradce žákům, u nichž se vyskytnou prospěchové problémy, podpůrná opatření. Třídní učitelé vyhodnotí prospěch žáků ve třídě a určí dle stanovených kritérií prospěchově slabé žáky (dále jen PSŽ) a jejich seznam předají výchovnému poradci. U nově zjištěných žáků je zjišťována příčina zhoršení prospěchu a vypracován plán podpůrných opatření (dále jen PPO) dle individuálních potřeb žáka.

Za PSŽ je považován student, který je hodnocen v 1. a 3. čtvrtletí stupněm nedostatečně alespoň v jednom předmětu nebo je hodnocen stupněm dostatečně ve 4 a více předmětech.

Pravidelně je na pedagogické poradě školy vyhodnocována situace ve vzdělávání žáků ohrožených školní neúspěšností a všichni jsou s ní seznámeni.

V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů. Výchovný poradce v tomto případě projedná neprodleně se zákonnými zástupci PSŽ jeho studijní výsledky a navrhne možnosti řešení.

Výchovný poradce individuálně konzultuje studijní výsledky a jejich příčiny také se studentem, třídním učitelem a vyučujícím daných předmětů. Poznatky z těchto konzultací jsou zahrnuty do případného PPO.

V rámci strategie předcházení školní neúspěšnosti spolupracuje výchovný poradce též se studentským parlamentem, a to při zajišťování doučování PSŽ s jeho spolužáky.

V případě potřeby či zájmu také nabízí PSŽ a jeho zákonným zástupcům zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP.

Výchovný poradce se podílí i na koordinaci spolupráce mezi žákem a vyučujícím. Každý vyučující má určené konzultační hodiny, které jsou vyvěšeny na nástěnce. V rámci těchto hodin, po domluvě i mimo ně, umožní studentům individuální nebo skupinové konzultace, popř. doučování a doložitelně si vede evidenci žáků a formy práce s nimi. Záznamy vede minimálně jednou měsíčně.

Na konci každého klasifikačního období výchovný poradce vyhodnocuje výsledky práce vyučujících s prospěchově slabými žáky a spolupráci s rodiči těchto žáků.

Školní program proti šikanování

Je přílohou ŠVP Soukromého gymnázia AD FONTES, o.p.s. na období 2022 - 2023

Platnost od 1. 9. 2022

Metodický pokyn MŠMT ČR k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 21291/2010-28

Výše uvedený pokyn podrobně rozpracovává prevenci a postih jednoho z nejzávažnějších jevů v činnosti škol a školských zařízení, na něž upozornil již Metodický pokyn ministra školství k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže (č.j. 20006/2007-51)

- tj. šikanování žáků.

Proto i toto rozpracování metodického pokynu na podmínky Soukromého gymnázia AD FONTES, o.p.s., se stane přílohou č. 1 k pokynu ředitele školy k prevenci sociálně patologických jevů.

K tomu, aby na naší škole nedocházelo k projevům šikanování a tomuto jevu jsme dokázali předejít, ukládám:

- 1) Projednat Metodický pokyn ministra školství č.j. 21291/2010-28 a toto rozpracování na pedagogické radě školy dne 29. 8. 2022.
- **zodpovídá:** zástupce ředitele **termín:** 29. 8. 2022
- 2) Na mimořádné třídnické hodině seznámit všechny žáky s charakteristikou a projevy šikanování.
- **zodpovídá:** třídní učitelé **termín:** do 30. 9. 2022
- 3) Všichni pedagogičtí pracovníci povedou důsledně a systematicky své žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech.
- **zodpovídá:** všichni učitelé **termín:** trvalý úkol
- 4) Pro předcházení projevům šikanování:
 - a) pověřuji školního metodika prevence (Mgr. Dita Kosičková) úkolem pravidelně informovat všechny pedagogické pracovníky školy o nových poznatcích v problematice šikanování
- **zodpovídá:** metodik prevence **termín:** trvalý úkol
 - b) třídní učitelé koordinují úzkou spolupráci mezi dětmi, rodiči a školou tak, aby případné projevy šikanování byly odhaleny již v samém počátku
- **zodpovídá:** třídní učitelé **termín:** trvalý úkol
 - c) zjištěné zárodky šikanování konzultují a řeší TU se školním metodikem, projevy šikanování hlásí ihned řediteli školy
- **zodpovídá:** třídní učitelé **termín:** trvalý úkol
 - d) ve Školním řádu byla upřesněna pravidla chování žáků z hlediska projevů šikanování včetně sankcí za jejich porušení
- **zodpovídá:** ředitel školy

- e) rozšířit prostor dozoru nad žáky před vyučováním a v době hlavní přestávky na suterén a podkroví - informace opakovaně podána 29. 8. 2022
- zodpovídá: učitelé vykonávající dozor **termín:** trvalý úkol
- f) vést pečlivou evidenci všech případů agresivního chování a šikanování
- zodpovídá: výchovný poradce **termín:** trvalý úkol
- g) na nástěnku s pokyny vedení školy umístit informace o kontaktních místech a telefonní čísla institucí, které se problematikou šikanování zabývají (nástěnka v přízemí a šatnách)
- zodpovídá: ředitel školy **termín:** splněno
- h) provést v hodinách Ov a ZSV jedenkrát za školní rok anketu o projevech a důsledcích šikanování
- zodpovídá: vyučující Ov, ZSV **termín:** trvalý úkol
- 5) Při prokázaném zjištění projevů šikanování na škole důsledně postupovat podle ustanovení čl. 4, čl. 5 a čl. 7 metodického pokynu ministra školství
- zodpovídá: ředitel školy **termín:** trvalý úkol
všichni pedagogičtí pracovníci

První pomoc při počáteční šikaně:	Krizový scénář pro výbuch skupinového násilí při pokročilé šikaně:
<ol style="list-style-type: none"> 1. odhad závažnosti a formy šikany; 2. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi; 3. nalezení vhodných svědků; 4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování agresorů a svědků a konfrontace oběti s agresory); 5. ochrana oběti; 6. předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru: a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření); b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku); 7. realizace vhodné metody: a) metoda usmíření; b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči); 8. třídní hodina: a) efekt metody usmíření; b) oznámení potrestání agresorů; 9. rozhovor s rodiči oběti; 10. třídní schůzka; 11. práce s celou třídou. 	<p>A. První (alarmující) kroky pomoci</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany; 2. bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí <p>B. Příprava podmínek pro vyšetřování</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy; 4. zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi; 5. pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře); 6. oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům <p>C. Vyšetřování</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. rozhovor s obětí a informátory; 8. nalezení nejslabších článků, nespolupracujících svědků; 9. individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky; 10. rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi) <p>D. Náprava</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

Manuál postupu řešení šikany

1 Úvod

Je nutno intenzivněji řešit oblast vztahů ve školních třídách. Mnohdy dochází k tomu, že jsou výrazně narušeny a děti tak pobývají značnou část dne v konfliktním prostředí, které nemají možnost pouze svými silami změnit.

V případě, že ve skupině existuje soudržnost, kamarádské vztahy a převažují pozitivní morální hodnoty, kdy žáci mají zásadně negativní postoje k násilí a ubližování slabším pokusy o šikánování neuspějí. Jestliže je imunita skupiny vůči šikaně nějakým způsobem oslabena, jsou pokusy o šikánování trpěny a je téměř jisté, že násilí v nějaké podobě zakoření. Při souhrně dalších okolností může růst do pokročilých stupňů skupinové destrukce.

2 Cíl

Cílem manuálu je upřesnit postup školy při řešení šikany ve škole a to jak v souladu s legislativou na daném úseku, tak v součinnosti s dalšími spolupracujícími organizacemi.

3 Šikana

Definice šikany dle Metodického pokynu MŠMT ČR č.j. 25 832/2008-16.

Šikánování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání.

3.1 Členění:

- přímá a nepřímá
- fyzická a verbální
- aktivní a pasivní

3.2 Kombinací těchto tří dimenzí vznikne osm druhů šikánování:

- fyzické přímé aktivní (útočníci oběť škrtní, kopou, fackují atd.)
- fyzické aktivní nepřímé (kápo pošle nohsledy, aby oběť zbilil)
- fyzické pasivní přímé (agresor nedovolí oběti, aby si sedla atd.)
- fyzicky pasivní nepřímé (agresor odmítne splnění požadavků)
- verbální aktivní přímé (nadávání, urážení, zesměšňování)
- verbální aktivní nepřímé (rozšiřování pomluv atd.)
- verbální pasivní přímé (neodpovídání na pozdrav, otázky apod.)
- verbální pasivní nepřímé (spolužáci se nezastanou oběti)

3.3 Za významné vnější znaky šikánování považujeme:

- úmysl ublížit fyzicky nebo psychicky
- incidenty jsou opakované
- nepoměr sil mezi útočníkem a obětí
- útočníkem může být jedno dítě nebo skupina dětí
- oběť prožívá tzv. „legraci“ nepřijemně.

Za samotný vznik šikánování ve škole učitelé nemají přímou odpovědnost, mají však plnou odpovědnost za to, jak byl případ řešen. Zde je velmi důležité vedené důkazní řízení.

Problémem pro žáka může být i situace, kdy je tento jev řešen neodborně. Bezprostřední strach o život mohou zažívat především oběti pokročilých šikan, pokud učitelé v rámci vyšetřování přistoupí k jejich konfrontaci s agresory. Zpravidla pak své obvinění odvolají, jelikož mají zcela oprávněný strach z jejich pomsty.

Poškozování jsou však i ostatní žáci, kteří jsou jen svědky šikánování a vidí tak, jak je možné ubližovat druhému člověku, tedy potažmo i jim. A neřešením problému jsou svým způsobem poškozování i samotní agresori, protože jim tak společnost nedává signál, že takové jednání není tolerováno a v důsledku toho se tak může zvýšit pravděpodobnost jejich budoucí kriminální kariéry.

ŠKÁDLENÍ	ŠIKANOVÁNÍ
Definice: Škádlení patří k rovnocenným, kamarádkým nebo partnerským vztahům. Chápáno je jako projev přátelství. Za škádlení se považuje žertování (popichování, zlobení) za účelem dobré nálady a v němž není vítěz ani poražený.	Definice: Šikánování patří do násilných a závislostních vztahů. Za šikánování se považuje, když jeden nebo více žáků úmyslně a opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že dítěti někdo, komu se nemůže ubránit, dělá, co je mu nepříjemné, co ho ponižuje nebo to prostě bolí.
Záměr: Vzájemná legrace, radost a dobrá nálada.	Záměr: Ublížit, zranit a ponižovat.
Motiv: Náklonnost, sblížení, seznamování, zájem o druhé. Rozpouštění napětí ve třídě a navozování uvolněné a pohodové atmosféry. Zodolňování, zmužnění.	Motiv: Základní tandem – moc a krutost. Další motivy překonávání samoty, zabíjení nudy, zvědavost ala Mengele, žárlivost, předcházení vlastnímu týrání, vykonání něčeho velkého
Postoj: Respekt k druhému a sebeúcta.	Postoj: Devalvace, znevážení druhého.
Citlivost: Vcítění se do druhých.	Citlivost: Tvrdost a nelítostnost.
Zranitelnost: Dítě není zvýšeně zranitelné a přecitlivělé.	Zranitelnost: Bezbrannost, oběť se neumí, nemůže či nechce bránit.
Hranice: Obě strany mají možnost obhájit své osobní teritorium. Vzájemné vnímání a respektování verbálních i neverbálních limitů. Při divočejším škádlení žádný nepoužije své plné síly nebo silnější mírní své akce.	Hranice: Prolamování hranic, „znásilňování“ druhého. Silnější strana nebere ohled na slabšího. Oběť dává najevo, že je jí to nepříjemné, útočníci pokračují dál. Někdy sadomasochistická interakce.
Právo a svoboda: Rovnoprávnost účastníků. Dítě se může bránit a škádlení opřevovat, případně ho může zastavit a vystoupit z něho.	Právo a svoboda: Bezpráví. Pokud se dítě brání nebo dokonce „legraci“ oplátí, je tvrdě ztrestáno!
Důstojnost: Zachování důstojnosti. Dítě nemá pocit ponížení. Necítí se trapně a uboze.	Důstojnost: Ponížení lidské důstojnosti. Dítě je zesměšňováno a ponižováno.
Emoční stav: Radost, vzrušení ze hry, lehké naštvání. I nepříjemné ! Ale ne bezmoc.	Emoční stav: Bezmoc! Strach, stud, bolest. Nepříjemné a bolestivé prožívání útoku.
Dopad: Podpora sebehodnoty, pozitivní nálada.	Dopad: Pochybnosti o sobě, nedostatek důvěry, úzkost, deprese. Dítě má strach ze školy.

Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

4 Kyberšikana

Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.

Tuto šikanu umožňuje rozšíření mobilních telefonů, používání elektronické komunikace, blogů a webových stránek s hostitelskými videi mezi dětmi. Tato forma šikany se od předcházející liší také v tom, že agresori zde mohou vystupovat anonymně. Podle odborníků může být velmi nebezpečná, pokud útočníci ponižování oběti natočí např. na mobilní telefon a tento materiál zveřejní, což nelze vzít zpět. Mnohonásobně se tak zvyšuje traumatizace oběti.

Vzhledem k prudkému rozvoji sociálních sítí se dá předpokládat, že se bude kyberšikana zvyšovat.

5 Prevence sociálně patologických jevů

Škola má zpracovaný;

□ **Minimální preventivní program**, který podléhá kontrole České školní inspekce, je průběžně vyhodnocován a písemné vyhodnocení účinnosti jeho realizace za školní rok je součástí výroční zprávy o činnosti školy.

□ **Školní vzdělávací program**, jehož součástí je Školní preventivní strategie, zpracovaná na delší dobu a má rovněž začleněnou problematiku prevence sociálně patologických jevů u dětí, jež není pojmána jako nadstandardní aktivita škol, ale stala se přirozenou součástí školní výuky.

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že prevence sociálně patologických jevů, tedy i šikanování, má probíhat komplexně, systematicky a dlouhodobě.

Důležitá je znalost klimatu třídy. Je pro rozvoj šikany i kyberšikany určující. Je nutno sledovat spokojenost žáků ve třídě, mluvit o vztazích a seznámit žáky s pojmem šikana a kyberšikana. Žáci mají tendenci vyřizovat si všechny záležitosti mezi sebou a rozhodně nežalovat. Vyřizovat si své věci sám, nežádat o pomoc dospělé, raději třeba snést krutý posměch a násilí vrstevníků – to se považuje za věc cti.

6 Škola

□ **Školní řád**

Do školního řádu je zapracována prevence proti šikanování.

□ **Krizový plán a postupy řešení šikanování**

Pedagogický pracovník po informaci rodičů o podezření na šikanování nebo při svém podezření na základě určitých skutečností (informace jiného pedagoga, žáků atd.) informuje třídního učitele, který ihned zahájí spolupráci se školním poradenským pracovištěm, jehož členové jsou odborně proškoleni. O postupu vyšetřování je veden vždy písemný záznam (podepsaný pedagogem) a jsou informováni zákonní zástupci nezletilých.

Ředitel školy rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami, nebo zda škola potřebuje pomoc zvnějšku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi, to je na **úseku školství** Pedagogicko-psychologická poradna; na **úseku zdravotnictví** pedopsychiatr, pediatr, dětský psycholog a zařízení, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči vč. individuální a rodinné terapie; na **úseku sociální péče** - oddělení sociálně-právní ochrany dětí

6.1 Škola řeší šikanu vlastními silami

- řešení signálních projevů (třídní učitel, metodik prevence, výchovný poradce) s možností přizvání oblastního metodika prevence (pracovník PPP)
- rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
- nalezení vhodných svědků
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů)
- zajištění ochrany obětem
- rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
- v případě potřeby požádá školní speciální pedagog/psycholog o pomoc při zpracování programu, jež bude realizovat ve třídě ke zlepšení vtažů

- pokud zákonný zástupce nezletilých nespolupracuje, osloví ředitel nebo jím pověřený pedagog oddělení sociálně-právní ochrany dětí, konkrétně kurátora pro mládež.

Škola řeší šikanu v součinnosti se specializovanými institucemi a Policií ČR

6.2 Oddělení sociálně-právní ochrany dětí

V případě, kdy zákonní zástupci nezletilého žáka odmítají spolupracovat se školou (nereagují na výzvu školy, nedodržují požadované přístupy k žákovi a ke škole atd.) nebo je k řešení daného problému přizvána PČR, ředitel školy nebo jím pověřený pedagog osloví vždy kurátora pro mládež a ten pak postupuje v souladu se zákonem o rodině a zákonem o sociálně-právní ochraně dětí.

Doporučujeme využívat možnosti činnosti komise pro sociálně-právní ochranu dětí, kde je velký potenciál odborníků a ti mohou jak školám, tak OSPOD pomoci odborně danou patologii (v tomto případě šikanu a záškoláctví) řešit průběžně, např. i formou případové konference. Je nutno využít potenciál dostupných odborníků.

6.3 Komise pro sociálně-právní ochranu dětí

(dle zákona 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí)

Starosta obce s rozšířenou působností zřizuje jako zvláštní orgán obce komisi pro sociálně-právní ochranu dětí (dále jen "komise").

Komise

- a) Rozhoduje o vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochrany pokud právnická nebo fyzická osoba žádá pouze o pověření ke zřízení zařízení uvedeného v § 39 písm. d) a o odnětí tohoto pověření (§ 50),
- b) navrhuje a posuzuje předložené sociálně preventivní programy na ochranu týraných, zneužívaných a zanedbávaných dětí v komisi, za účelem navržení opatření k účinné pomoci dítěti a rodině
- c) doporučuje provést opatření, která by měla být uskutečněna v oblasti ochrany dětí před sociálně patologickými jevy, a připravuje programy péče o problémové skupiny dětí,
- d) na žádost tajemníka obecního úřadu posuzuje jednotlivé případy provádění sociálně-právní ochrany a vydává k nim stanoviska,
- e) koordinuje výkon sociálně-právní ochrany na území správního obvodu obce s rozšířenou působností.

K jednání komise je možno podle potřeby přizvat

- a) žáka, je-li to přiměřené jeho věku a schopnostem, spolu s rodiči nebo jinými fyzickými osobami odpovědnými za jeho výchovu,
- b) rodiče žáka nebo jiné fyzické osoby odpovědné za výchovu,
- c) zástupce;
 1. školy, kterou žák navštěvuje, školského, zdravotnického nebo ústavního zařízení nebo jiného zařízení,
 2. pověřených osob,
 3. občanských sdružení, církví a dalších právnických osob
- d) fyzické osoby, pokud jsou
 1. zřizovateli škol nebo jiných zařízení uvedených v písmenu c) bodu 1
 2. zaměstnavateli dětí nebo se u nich dítě připravuje na budoucí povolání
 3. pověřenými osobami
- e) soudce
- f) státní zástupce
- g) jiné fyzické osoby, je-li to účelné k objasnění rozhodujících skutečností.

Doporučené složení komise:

psycholog (PPP), etoped (SVP), psychopediatr, pediatr, pedagog, sociální pracovnice, kurátor pro mládež, vedoucí OSPOD, vedoucí Odboru školství

6.4 Pedagogicko-psychologická poradna

- zabezpečí individuální psychologickou a speciálně pedagogickou diagnostiku žáků s osobnostními nebo sociálně-vztahovými problémy
- dále zabezpečí skupinovou diagnostiku sociálního klimatu třídních kolektivů jako podklad (návrh) pro tvorbu nápravných programů
- ve spolupráci se střediskem výchovné péče poskytne standardní služby pro žáky se specifickými poruchami chování a s rizikem vzniku sociálně patologických jevů, pro jejich zákonné zástupce a pedagogické pracovníky, kteří je vzdělávají.

6.5 Středisko výchovné péče

- **poskytne** individuální péči o oběť agrese a agresora, která je velmi významným doplněním přímé terapeutické intervence ve třídě, jindy její nezastupitelnou alternativou a to ve spolupráci s rodiči
- společně s odborníkem PPP **pomůže připravit program intervence ve třídě**, který bude pod jejich metodickým dohledem realizovat školní speciální pedagog společně buď s výchovným poradcem nebo metodikem prevence

Intervence ve třídě je optimální možností ovlivňování vztahů mezi žáky. Jde o terapeutický nástroj, kterým se aktivuje pozitivní potenciál skupiny. Ten se dosud z nějakého důvodu neprojevil, což dalo průchod následnému negativnímu vývoji. Výhodou tohoto postupu je to, že žáci mají možnost zažít novou zkušenost, která může přinést žádoucí změny. Tato zkušenost spočívá v tom, že žáci sami v sobě mohou objevit schopnost nasměrovat skupinu k obratu v jejím vývoji, jejímu růstu a trvale jí zbavit rizika výskytu šikany. V této metodě nejde o to patologické nastavení skupiny a projevované zlo potlačovat silou, jak to uplatňují restriktivní postupy.

Skutečně rozvinutá práce s dynamikou skupiny vyžaduje podle aktuálního dění střídavé poskytování ochrany obětem, zbytku skupiny i agresorům.

- **doporučí rodičům** v případě potřeby internátní pobyt nezletilého ve **výchovném ústavu pro mládež**, ke kterému se vyjadřuje kurátor pro mládež. V případě, že rodiče pobírají dávky hmotné nouze, budou si moci podat žádost o mimořádnou pomoc u Úřadu práce (od 1.1.2012) za doporučení kurátora pro mládež.
- **spolupracuje** se školskými poradenskými zařízeními, t.j. Krajská pedagogicko- psychologická poradna Jihlava.

6.5 Policie České republiky

6.6 Okresní státní zastupitelství

Řešení případů šikany v rámci soudního řízení s dítětem mladším 15-ti let

V případech, kdy je jednání nezletilých dětí, které má znaky šikany, oznámeno Policii ČR, začínají probíhat obvyklé úkony spojené s prošetřováním věci příslušným policejním orgánem. U služby kriminální policie a vyšetřování působí specialisté na tuto problematiku, kteří vedou vyšetřování a zejména vyslýchání aktérů přiměřeným a citlivým způsobem s ohledem na jejich věk a psychickou vyzrálost, obvykle je pak možné očekávat návštěvu kriminalistů i přímo ve školním prostředí. Podnět, popř. trestní oznámení, lze podat nejen na policejním oddělení, kde se jím bude zabývat státní zástupkyně specializující se na kriminalitu dětí a mladistvých. Významnou roli má nadále i sama škola a příslušný orgán sociálně-právní ochrany dítěte, které by po odhalení šikany měly jako první hledat a volit adekvátní a rychlé způsoby intervence (například prostřednictvím pedagogicko-psychologické poradny apod.), které by mohly vést k nápravě narušených vztahů ve třídě a snížení rizika dalšího protiprávního jednání.

Chování souhrnně označované jako šikana má z trestněprávního hlediska nejčastěji charakter trestných činů vydírání, nebezpečného vyhrožování, ublížení na zdraví, nebezpečného pronásledování, loupeže popř. násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci. V případech, kdy policejní vyšetřování prokáže, že se skutečně jednalo o tzv. čin jinak trestný (tedy trestný čin, kterého se dopustila nezletilá osoba, která není trestně odpovědná), policejní orgán sice věc formálně odloží pro nedostatek věku, ale dozorující státní zástupce věc dále řeší a prostřednictvím návrhu na uložení opatření celý případ posílá ke specializovanému soudu pro mládež. V této fázi kontaktuje školu obvykle i probační úředník a jedná se zainteresovanými pracovníky (ředitel školy, metodik prevence, třídní učitel), neboť pro celé

řízení a pro rozhodování soudu je důležité mimo jiné i znát postup, který škola zvolila v reakci na problémové jednání mezi žáky a rovněž zmapovat vývoj vztahů v třídním kolektivu do doby než věc projedná soud.

U specializovaného soudu pro mládež se v krátké době od podání návrhu státního zástupce odehraje jednání za účasti nezletilého pachatele, jeho zákonných zástupců, advokáta nezletilého (neboť dítě mladší 15-ti let musí být v tomto řízení před soudem právně zastoupeno opatrovníkem), pracovníce orgánu sociálně-právní ochrany dítěte a často i probačního úředníka.

Soudce při jednání, u kterého je vyslechnut jak nezletilý, tak jeho zákonní zástupci, řeší nejen trestněprávní okolnosti spáchaného činu jinak trestného, ale dle zpráv OSPOD, školy a Probační a mediační služby, hodnotí i osobní, rodinnou a sociální situaci nezletilého, funkčnost jeho výchovného prostředí a vhodnost uložení některého z opatření, případně jejich kombinace, tak aby reakce justice na jednání nezletilého byla co nejadekvátnější se snahou odvrátit jej od dalších prohřešků.

Opatření, které soud pro mládež může rozsudkem dítěti uložit, v případě že s ohledem na již závažnější charakter činu jinak trestného, negativní vývoj osoby nezletilého nebo problematické rodinné zázemí, nepostačí samotné projednání věci u soudu a upuštění od uložení opatření, vycházejí ze zákona č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže a jsou jimi:

- Výchovná povinnost (např. odpracovat určitý počet hodin společensky prospěšné činnosti, docházet bez neomluvených absencí do školy apod.)
- Výchovné omezení (např. zákaz užívat drogy nebo se zdržovat na určitém místě)
- Zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče
- Dohled probačního úředníka
- Ochranná výchova
- Napomenutí s výstrahou.

V praxi často při méně závažné trestné činnosti dětí postačí samotné projednání před soudem pro mládež, které celé řízení uzavře a zajistí potřebný výchovný a nápravný efekt, a to zejména v případech, kdy se s dítětem a jeho rodinným systémem odborně pracuje již krátce po té, co jeho protiprávní jednání vyplyne na povrch. V případech, kdy je již třeba zajistit trvalejší a intenzivnější výchovné působení a kontrolu nad dítětem, se obvykle ukládá opatření v podobě dohledu probačního úředníka, popř. umístění do ambulantního výchovného programu ve středisku výchovné péče – tato opatření pak mohou být doplněna dalšími výchovnými povinnostmi nebo omezeními. Pokud se jedná již o velmi závažnou nebo recidivující kriminalitu dítěte, nebo v situaci, kdy je výchovné působení jeho zákonných zástupců dlouhodobě nedostačující, může být uloženo nejpřísnější opatření ve formě umístění do ochranné výchovy, která již představuje významné omezení svobody a zásah do života dítěte. Při realizaci některých z těchto opatření je nezbytná další součinnost školy, ať už s pracovníky orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo probačním úředníkem – spolupráce může probíhat na úrovni zpráv hodnotících působení dítěte ve škole, ale i formou osobních návštěv dítěte ve školním prostředí, konzultacemi s pedagogy, nebo třeba účastmi na jednání výchovné komise. Ve všem těchto případech jsou jak pracovníci sociálního odboru, tak probační a mediační služby, ze zákona oprávněni požadovat po škole potřebnou součinnost.

Minimální preventivní program na rok 2022/2023

Vychází ze Školní preventivní strategie na období 2020 - 2021

Platnost od 1. 9. 2022

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Jméno ŠMP: **Mgr. Dita Kosičková**

IČ organizace: **25571338**

Název organizace: **Soukromé gymnázium AD FONTES, o.p.s.**

Ředitelka (statutární zástupce): **Mgr. Milada Papoušková**

Adresa školy: **Soukromé gymnázium AD FONTES, o.p.s.**

Zřizovatel: **AD FONTES RERUM, o.p.s.**

Analýza současného stavu na základě evaluace

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- Dlouhodobě nastavený model primární prevence rizikového chování.- MPP se daří naplňovat včetně každoročních projektů.- Výuka a výchova žáků zaměřená na zdravý životní styl je naplňována v různých aspektech.- Úspěšně se daří vést žáky ke zdravému způsobu života, k péči o fyzické i psychické zdraví.- Školní poradenské pracoviště funguje jako tým- ŠMP se daří naplňovat všechny činnosti metodické, informační a poradenské.- Výborná spolupráce ŠMP s výchovným poradcem, třídními učiteli, vedením školy, ostatními pedagogy.- Pravidelné aktivity pro všechny cílové skupiny- Intenzivní spolupráce s PČR a NNO v okolí	<ul style="list-style-type: none">- Nedaří se preventivně působit na žáky v oblasti prevence kouření, ani v sekundární péči v této oblasti.- Občasná menší spolupráce rodičů se školou.- Menší účast rodičů na aktivitách pro rodiče.- Podceňování hrozby rizikového chování svých dětí u značné části rodičů hlavně v oblasti netolismu.- Na školním poradenském pracovišti chybí školní psycholog a školní speciální pedagog
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none">- Nové nápady pedagogů v oblasti PPRCH k implementaci přímo do výuky.- Projektové aktivity pro celou školu.- Širší nabídka vzdělávání pedagogů v rámci prevence rizikového chování.- Účast v dotačním řízení MŠMT na podporu primární prevence.- Účast v grantech KÚ KV.- Najít nové externí spolupracovníky, kteří nás podpoří	<ul style="list-style-type: none">- Nedostatek financí ohrožující udržitelnost projektů a programů prevence.- Větší počet žáků s problémovým chováním.- Únava pedagogů a neochota spolupráce pedagogů školy z důvodu vysoké náročnosti administrativních požadavků.- Ztráta motivace u žáků, syndrom vyhoření u pedagogických pracovníků.

Název programu	Typ RCH, na který je zaměřen	Realizátor, kontakt	Cílová skupina	Finanční zabezpečení aktivity	Harmonogram		garant
					Datum	Počet hodin	
Prevence kriminality	Kriminalita, patologické jevy	Městská policie	Žáci primy – kvarty, sexty	-	prosinec, březen	1	MP Jihlava
První pomoc do škol	Ohrožení života a zdraví, mimořádné situace	Záchranná služba Jihlava	Žáci primy – kvarty	-	Březen, duben	2	ZS Jihlava

Minimální preventivní program

Osnova programu:

1. Komu je MPP školy určen
2. Cíle programu
3. Zásady efektivní prevence, z nichž program vychází
4. Úkoly pedagogického sboru
 - a) úkoly školního metodika prevence
 - b) úkoly výchovného poradce
 - c) úkoly třídních učitelů a ostatních vyučujících
5. Spolupráce s rodiči
6. Spolupráce s dalšími subjekty
7. Metodické a učební materiály a další pomůcky
8. Konzultační hodiny

1. Komu je MPP školy určen

Minimální preventivní program školy je vypracován výlučně pro potřeby Soukromého gymnázia AD FONTES, o.p.s. v Jihlavě. Je určen pro žáky, učitele, rodiče i pro ostatní, kteří se budou podílet na jeho realizaci.

2. Cíle programu

1. Rozšířit informovanost žáků, učitelů i rodičů s nebezpečím šíření problematiky sociálně patologických jevů
2. Dlouhodobým a účinným preventivním působením na žáky předem předcházet vzniku sociálně patologických jevů u žáků
3. Návuk sociálních dovedností (sebepoznání, vzájemné poznání, uvědomování si vlastních pocitů, schopnost empatie, řešení konfliktů)
4. Nadále zkvalitňovat sociální klima školy (zlepšení sociální komunikace a mezilidských vztahů)
5. Zapojit do přípravy a realizace MPP široké spektrum učitelů
6. Vytvářet otevřené partnerství s rodiči a veřejností
7. Využívat i nových metod ve zjišťování stavu školy v této oblasti (dotazníky, ankety ..)
8. Více se zaměřit na využití prožitkových programů s cílem zlepšit sociální klima ve třídách

9. Zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům, snížení rizika vlivů, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj mládeže
10. Snaha ovlivnit chování žáků ve smyslu podpory zdraví
11. Nabídnout žákům široké spektrum pravidelných zájmových školních i mimoškolních aktivit
12. Psychické i fyzické otužování (posilování sebevědomí, překonávání překážek, nácvik odmítacích schopností u žáků)
13. Navést žáky k tomu, aby si dokázali vytvořit správný, resp. Kvalitní hodnotový žebříček (dokázat rozlišit dobré a špatné)

3. Zásady efektivní prevence, z nichž program vychází

1. Včasné odhalování specifických poruch učení a chování
2. Metody aktivního učení
3. Poradenská činnost
4. Aplikování preventivních aktivit v dostatečně raném věku
5. Věkově přiměřené, různorodé a aktivizující metody (kresby, koláže, výroba plakátů a letáků, diskuse o případech uvedených v médiích)
6. Nabízení pozitivních alternativ chování a životních cílů
7. Výcvik sociálně psychologických dovedností včetně odmítání nabídky, dovedností v sociální komunikaci, zvládnutí vztahů a stresových situací žáků
8. Aktuálnost a pravdivost poskytovaných informací
9. Informování o poradenských možnostech
10. Sledování efektivity opatření
11. Důsledné a soustavné vzdělávání žáků v oblasti zdravého životního stylu
12. Utváření postoje ke společnosti, zdravému životnímu stylu a speciálně ke zneužívání drog u žáků
13. Aktivní zapojování žáků do výuky – např. ankety, soutěže, turnaje apod.
14. Zavádění skupinové práce ve vyučování
15. Možnost projektového vyučování

4. Úkoly pedagogického sboru

1. Soustavně sleduje vývojové a individuální potřeby žáků, včas odhaluje poruchy vývoje a poskytuje rychlou a účinnou intervenci při výskytu problémů
2. Zařazuje vhodná témata ve všech vyučovacích předmětech, zvláště pak v Ov a ZSV
3. Zajišťuje dostatečné množství volnočasových aktivit
4. Plní schválené projekty

a) úkoly školního metodika prevence

- Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy
- Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci , záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuální zneužívání, zneužívání sektami, kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně-patologických jevů (dále jen SPJ)
- Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence SPJ
- Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence SPJ
- Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků-cizinců, prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti.

- Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence SPJ, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti, které působí v oblasti prevence SPJ
- Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností
- Další vzdělávání školního metodika prevence – účast na vzdělávacích akcích (preferenčně seminářů s akreditací MŠMT)
- Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence SPJ (orgány státní správy a samosprávy, SVP, poradny, zdravotnická zařízení Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci)
- Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy SP chování, poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli)
- Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje SPJ u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj SPJ ve škole
- Školní metodik prevence používá několik výzkumných metod – rozhovor, dotazník, anketu, slohové práce, schránku důvěry

b) úkoly výchovného poradce

- Přispívat k rozvoji osobnosti studentů.
- Rozvíjet sebehodnocení a sebekontrolu studentů.
- Pomáhat studentům při volbě povolání (spolupráce s rodiči) - septima.
- Péče o talentované žáky (prima - oktáva).
- Získat dostatek informací o dalším studiu na VŠ, VOŠ, jazykových školách a kurzech (září - květen).
- Individuální pohovory se studenty o budoucím povolání - septima, oktáva.

c) úkoly třídního učitele i ostatních vyučujících

- Spolupracují se školním metodikem prevence i výchovným poradcem
- Sledují využití volného času žáků, doporučují organizovanou a kvalitní činnost v mimoškolním čase
- Nabízejí činnost v nepovinných předmětech a zájmových sekcích
- Doporučují zapojení ve sportovních oddílech
- Monitorují rizikové rodinné prostředí žáků
- Individuálně přistupují k problémovým žákům
- Spolupracují s rodiči, snaží se je přesvědčit o nutnosti kontroly volného času dětí, snaží se změnit jejich postoj ke zdravému životnímu stylu
- Důsledně postihují šikanu, vandalismus, brutalitu a ostatní sociálně patologické jevy. V případě šikany učitelé postupují v souladu se školní směrnicí „Postup při odhalování a řešení případů šikany“, která vychází z metodického pokynu MŠMT
- Působí na žáky ve smyslu boje proti rasismu, netoleranci a xenofobii prostřednictvím vzdělávacího obsahu jednotlivých předmětů
- Sledují docházku žáků (prevence záškoláctví)
- Koordinují práci třídních samospráv a jejich kladné působení na spolužáky
- Minimální preventivní program je nedílnou součástí tematických plánů jednotlivých předmětů

5. Spolupráce s rodiči

Pravidelné informace o prospěchu a chování žáků jsou rodičům podávány na rodičovských schůzkách a informačních odpoledních, na které mohou žáci doprovázet své rodiče. Rodiče, kteří se s určitých důvodů těchto schůzek nezúčastní, jsou o studijních výsledcích a chování svých dětí informováni telefonicky nebo internetem. O plánovaných represivních opatřeních jsou rodiče vždy dopředu informováni písemně, popř. telefonicky.

Na škole funguje Rada školy, která se schází s vedením školy minimálně 2x ročně. Tato rada je nejen pravidelně seznamována s děním ve škole a s plánovanými školními akcemi, ale rovněž sama vznáší vedení školy různé návrhy a podněty.

Důležitým komunikačním prvkem s rodičovskou veřejností je rovněž internet, resp. webové stránky školy, na nichž jsou rodiče mj. informováni o aktivitách vztahujících se k prevenci sociálně patologických jevů. Rodiče mají prostřednictvím internetu možnost oslovit nejen vedení školy, ale i jednotlivé učitele.

6. Spolupráce s dalšími subjekty

Naše škola nejčastěji spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou v Jihlavě, která provádí na přání školy a rodičů různá vyšetření žáků.

Škola rovněž spolupracuje s Policií, okresním protidrogovým koordinátorem a Českou radou při UNESCO.

7. Metodické a učební materiály a další pomůcky

Nešpor, K., Provazníková, H.: Prevence problémů působených návykovými látkami
Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H.: Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí
Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H.: Prevence problémů působených návykovými látkami
Nešpor, K., Millerová, M.: Jak přestat brát (drogy)
Presl, J.: Drogová závislost (Může být ohroženo vaše dítě)
Nešpor, K.: Jak překonávat problémy s alkoholem
Nešpor, K., Csémy, L.: Alkohol, drogy a vaše dítě
Miovský, M.: Drogy – už, anebo ještě
Kol. autorů: Drogy & vaše dítě

Odborné časopisy a videokazety:
Prevence sociálně nežádoucích jevů
Závislosti a my
Drogová výchova, sexuální problematika
Řekni drogám ne!

8. Konzultační hodiny

Konzultační hodiny školního metodika prevence Mgr. Dity Kosičkové:
pondělí a čtvrtek – 14.00 až 15.00 hod.

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Krizový plán stanovuje závazný postup pro všechny pracovníky školy v případě podezření či výskytu šikany a návykových látek, patologických jevů a mimořádných situací. Základem Krizového plánu školy je Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) a Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci sociálně-patologických jevů u dětí a studentů ve školách a školských zařízeních 20 006/2007-51 a Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 21291/2010-28. Krizový plán je také součástí Minimálního preventivního programu a Školního řádu školy.

1. Prevence a postup v případě řešení šikany, patologických jevů a mimořádných situací

- Pedagogičtí pracovníci školy v přímém i nepřímém vyučovacím procesu sledují chování žáků vůči sobě navzájem, ve vztahu k žákům zachovávají profesionální přístup (viz. Metodický pokyn MŠMT).
- Třídní učitel je v pravidelném kontaktu se žáky, na třídnických hodinách se zajímá o problémy žáků a jejich vzájemné vztahy. V případě náznaku závažnějších konfliktů nebo problémů zjišťuje příčinu a pokusí se o řešení. V dalších krocích informuje vedení školy.
- Pedagogové, kteří nejsou třídními učiteli v dané třídě, v případě podezření na výskyt šikany nebo jiného neobvyklého chování ze strany žáků neprodleně informují třídního učitele.
- Třídní učitel ihned informuje vedení školy, výchovného poradce a všechny pedagogy, kteří ve třídě učí nebo pracují s třídou jiným způsobem. Požádá je o spolupráci při sledování třídy.
- Třídní učitel se ve spolupráci s výchovným poradcem snaží získat více informací o vývoji vztahů v dané třídě, hledají společný postup řešení dané situace. Žádný z ostatních pedagogů nebude v dané věci samostatně postupovat, žáky nebude předem o této věci kontaktovat a ani nebude provádět vyšetřování. O celé situaci bude pravidelně informováno vedení školy.
- Při potvrzení na výskyt šikany nebo jiného neobvyklého chování žáků vedení školy ve spolupráci s výchovným poradcem bude postupovat dle doporučených metod Metodického pokynu MŠMT.
- Pokud se prokáže výskyt šikany, případně výskyt neobvyklého chování, je nutná důsledná ochrana oběti. Následně je třída informována o postupu a kázeňských opatření. S vyšetřováním jsou prostřednictvím vedení školy seznámeni všichni pedagogičtí pracovníci a ve spolupráci s třídním učitelem a výchovným poradcem zajišťují ochranu oběti a sledování třídy.
- Vedení školy, výchovný poradce a třídní učitel informují o výsledcích vyšetřování zákonné zástupce oběti, ale i viníka.
- Kázeňská opatření a další postup školy se řídí Metodickým pokynem MŠMT dle závažnosti zjištěných skutečností.

2. Prevence a postup v případě zjištění návykových látek

V případě zjištění držení nebo zneužití návykových látek je závazný následující postup:

- Pedagogický pracovník zabráni žákovi nebo žákům distribuci nebo konzumaci návykové látky, tu odebere a zajistí. Škola neprovádí testování žáků na zneužití návykových látek
- Pedagogický pracovník ihned informuje vedení školy o dané situaci. Zadržaná látka je uložena v obalu u vedení školy. Pedagogický pracovník a vedení školy posoudí zdravotní stav žáka, neprodleně informuje zákonné zástupce žáka, v případě ohrožení zdraví žáka zajistí odbornou lékařskou pomoc. O dané situaci se provede písemný záznam s podpisy svědků a podpisem žáka, u kterého byla látka zjištěna. Záznam se ukládá do písemné agendy školního metodika prevence.
- V případě zjištění výskytu návykové látky vedení školy informuje Policii ČR. Zajištěná látka a kopie záznamu o situaci je předána Policii ČR.
- Žák, který je podezřelý z držení nebo ze zneužití návykové látky, pokud jeho zdravotní stav nevyžaduje lékařskou pomoc, je pod nepřetržitým dohledem pedagogického pracovníka. Škola neprovádí osobní prohlídky.
- Školní metodik prevence písemně informuje o situaci pracovníky Odboru sociální péče v Jihlavě.
- Vedení školy, třídní učitel, výchovný poradce a školní metodik prevence projedná celou situaci se zákonnými zástupci žáka, kde jsou rodičům informace o možnostech odborné pomoci.
- Kázeňská opatření jsou dle závažnosti zjištěných skutečností udělena v souladu se Školním řádem.